

und orgenartig sind...“ „Die Larven der Insekten sind entweder haben sie keine Fühse welche man Maden nennt oder haben sie sechs Fühse.“ „Dass Weibchen des Gelbrandes hat gefurchtete Flügeldecken.“ — V obeh tekah na pr. enako stoji: „Wenn der Schmetterling aus der Puppe herauskriechen will, so lässt er zum Munde einen ätzenden Saft heraus, welcher in den Cocon ein Loch macht und somit denselben zerreisst.“ (Rad bi vendar videl, da bi g. W—o po svojih besedah mladeži „demonstrativ und auf Anschauung begründet“ pokazal posebno pravi pomen poslednje besede!) Dalje ena teka ima „die Larven der Immen sind matt“, — druga pa uči, da bi imelo biti „Maden“. V obeh tekah skoro enako krivo stoji: „Die Larven sind Fussloss, die Puppen sehen sehr oft einem kleinen Fässchen oder einen Tohne, wesshalb man sie auch Tonnenpuppen genannt werden.“ V obéh stoji, da si pajki iz dolge niti delajo „ihr Nest“, ter poleg narisana stoji mreža; mi „am beschränkten Standpunkt“ stoječi mislimo, da bi moralo biti „Netz.“ Toda dosta naravopisnih dokazov, lahko bi jih samo iz teh majhnih tekic še dolgo rajdo naštevati. (Kon. prih.)

Dopisi.

Iz Gradca 2. majnika. Ž. (Beseda; etnografiška izložba v Moskvi.) — Kakor druga leta je tudi letos tukajšnje česko pevsko društvo sklenilo praznovati veliko „besedo“, ktera se bo prejšnjim, kakor pričakujemo, dostojno vvrstila. Praznovala se bo okoli 15. majnika t. l. in se bodo program in povabila kmalu razposlala. Ker bo beseda slovanska, ktere se bodo udeležili tukajšnji Slovani vseh plemen, uljudno že zdaj vabimo slovenske rodoljube v štajarsko glavno mesto, da Slovani pokažemo, da se dobro spominjamo nekdanje lastnine tukajšnjih pokrajin ter da si tje do mejnika slovenske narodnosti in nemške kulture vemo varovati svoje narodno čustvo. — Pa se vé, ako bi marsikomu izmed nas okolščine dopuščale, ne bi le v Gradec prišel k besedi, temuč še dalje bi romal v sveto Moskvo, kjer se bo v kratkem odprla etnografiška izložba. Sedaj, ko se v Parizu šopiri kapitalist nad siromakom, ko tam mašina podjeda delo pridnemu delavcu, ravno zdaj se v Moskvi celo druga izložba snuje in se veliko več svetkovina praznuje. Tje namreč hiti iz vseh krajev širokega slovanskega sveta delo domačih rok, ki kaže naravno moč in običaje slovanskih plemen ter ondi praznuje še večo zmago, kakor cesar v Parizu, namreč zavedanje vzajemnosti in sloge slovanskega naroda, ki je v nebrojnim številu posestvo vzel od treh delov svetá. — Pred to vzajemnostjo trepečejo Nemci, posebno naši dvalistični žurnalisti, ki bi radi nas avstrijske Slované „na steno pritiskali.“ Govorijo, kakor da nas ne bi bilo nikoli; le v najnovejšem času so nas nekteri častihlepneži iznašli med evropejskimi narodi. Da bi se pa ti novoiznajdeni Slovani bolj spoznali, zato se je napravila izložba takih Slovanov v Moskvi! — Naj tu pristavim, kaj ljubeznjiva „Presse“ piše, ktera po židovskem merilu — po denarji — meri svoja politiška načela. V listu od 28. aprila piše po dolgem blebetanju: „Hoffentlich werden unter den österreichischen Slaven nicht nur die Čechen an dem ethnografischen Weltkampfe theilnehmen, sondern auch die erst durch neuere Ausgrabungen an das Tageslicht geförderten slavischen Stämme, wie die galizischen Russen, die Slovenen und andere eigentlich noch nicht concessionirte Winkelslovaken und Pseudoslovenzen. Es steht wohl zu erwarten, dass bis zum Schlusse des Anmel dungstermines unter den letztgenannten einige würdige Ausstellungs-Exemplare aufgetrieben werden können;

denn vorderhand herrscht unter diesen Neoslaven eine grosse, allerdings durch die Ueberstürzung, mit der man bei der Schürfung zu Werke ging, leicht erklärliche Verwirrung. Dieselben sind bis heut zu Tage noch nicht einmal gehörig sortirt, und selbst die Celebritäten unter ihnen befinden sich in einem so grossen National-Negligé, dass beispielsweise der Führer der Slovenen, Herr Dr. Bleiweis, bis jetzt nicht einmal Zeit gefunden hat, das Ei — ei aus seinem Namen herauszuwerfen und auch der galizische Russe, Herr Sacher-Masoch, noch immer ein sehr störendes A—a im Namen herumschleppt.“ — Lepi mi to plod nemške kulture! Le da se takemu zaničljivemu pikanju slabo prilega sledeča tolažba: „Man hat auch viel von der Gefährlichkeit dieses panslavistischen Congresses gesprochen, es kann ja aber auch nichts anderes beschädigt werden, als höchstens die Cultur.“ — Kaj pa še! s tako kulturo ne bomo se z vami merili, gospodje dvalistički! Pojte rakom žvižgat, taki kulturniki! — rekel bi Prešerin.

Iz Kastva 5. maja. — Tudi stari Kastav, kjer je v srednjem veku narodni jezik v glagolici krepko vladal, v cerkvi in izvan cerkve do konca 18. stoletja, pa s spočetkom zdanjega stoletja zunaj cerkve v pismu zaspal, se je izbudil iz svojega narodnega spanja. Dolgo časa smo čakali, da nismo naznanili svojim dragim sosedom in národnim pisateljem vesele novice, da smo Kastavci, Slovenci starega korena in jedra, ustanovili čitalnico. Casopisi so donašali neke članke o njej, ter so jo presojevali; al društvo se je zadovoljilo s tem, da je čitalo presodbe mnogovrstne. Zakaj je pa naša čitalnica to kritiko tako navdušeno sprejemala? Neka stara prislovica je v Kastvu: „mi ćemo sami.“ Tudi sedaj pri ustanovljenji čitalnice smo bili navdušeni s tem domorodnim ponosom: mi ćemo sami; ker mi sami brez tuje pomoči hoteli smo to društvo početi, dali smo se časopisnim člankom presojevati, da popravimo svoje pomanjkljivosti, kajti nismo hoteli kučice domorodnosti do slemena na pesek zidati. Prijatelji naroda in slovanske složnosti! ponašamo se sè zavestjo, da smo mi to sami dogotovili, ter moremo sè zaupnostjo v prihodnost gledati. Naši protivniki, ako jih je še kaj, bojo umolknili; mi bomo pa zmiraj više ter više nosili zastavo slovenstva. Sadika je posajena, se je že okovnila; raste, se jači in drevo bo v svoje vreme dišeče cvetelo in plodilo. Prijatelji naroda! Mi vas vabimo z nami v slogi delati, steblo narodnosti gojiti, da bomo mogli v vročih časih skupno pod njegovimi širokimi senčnatimi vejami počivati, in se z njegovim plodom okrepčavati. Ora et labora! Moli Boga za narod in delaj za njegovo srečo. Mi smo stoletja staro prislovico premenili ter želimo v društvu z onimi uzveličiti se. Složimo se! je zdaj naše geslo, in podobno geslu preuzvišenega vladalca: viribus unitis! delajmo s složnimi močmi za srečo države, za utrjenje prestola; bodimo vredni nasledniki svojih dedov Slovanov, ki so krepko delali za prestol in za narod, ker na sreči narodov stoji sreča vsakega pojedinca in države vse. — Visoko c. k. namestništvo je statute naše čitalnice potrdilo slovanskim jezikom, kjer je med drugimi v §. 9 rečeno: „Ako bi društvo kim tim načinom prestalo, njegov imetak će se porabiti za svrhe glavne učione u Kastvu gradu.“ Vzroki našega društva so bili tedaj brezsebični, in prav to zagotavljuje čitalnici dolgo stalnost. Ustanovnikov na broji 26 je za napravo potrebne pohiščine, časopisov, dnevnikov itd. za to leto čitalnici zagotovilo više nego 400 gold.; vrh tega so se obvezali z darovi v knjigah ustanoviti knjižnico, ktero bo društvo uzdržavalo in množilo. Iz tega se vidi, da čitalničarji ne delajo za svojo korist, da naša čitalnica

ni samo razveselišče, nego okreplišče za učene, učilišče za neučene, počitnica in voditeljica za kmeta. — V seji 11. aprila je bilo enoglasno odločeno, vse gospode domoljube in Kastavce, ki so izvan domovine, in ki so prijatelji in podpiratelji naše narodnosti uljudno povabiti, da bi pristopili ko vnani člani k naši čitalnici, a mi bomo napredak našega truda in delovanja, kakor tudi letne račune, očitno proglaševali. Za zdaj se zahvaljujemo župniku iz Klane g. Jožefu Princu, kakor nečlanu, za darovanih 10 gld., g. Jožefu Jancu, kaplanu v Rukavcu za 6 gold., a počastnemu članu g. Mateju Jurincu, kanoniku, župniku moščenškemu in narodnemu poslaniku za dar v novcih in 5 slik predstavljajočih prve slovenske rodoljube v vrednosti več nego 40 gld., in g. Skendru Zamliču, kaplanu v Pazinu, za 2 gld. — 15. maja t. l. bode druga veselica mlade naše čitalnice sè petjem, deklamacijami, tombolo in plesom. Nadjamo se mnogih dražih nam gostov. Odbor.

Iz Notranjskega 1. maja. (*Nova cesta čez Rebernice. Spolnitev Kalistrovega testamenta v fari slavinski.*) V časniku „Triglav“, čegar nehanje vedno še obžalujemo, je nekdo opisoval veliko potrebo nove ceste po Nanosovih rebernicah v Vipavo. Od kar „Triglav“ ne izhaja več, je vojska leta 1866. vendar enkrat primorala gosposke, da so važno to delo morale zvršiti. Blizo sto let se je o tej stvari posvetovalo, mnogo tehniških načrtov je bilo narejenih, lepih dovršilnih operatov predloženih, vendar, čeravno se je dokaj nesreč prigodilo, je ostala strma cesta vedno le na starem. Kakor se čuje po izvedenih možeh, so bili tacega zadrževanja najbolj krivi zelo potrošljivi načrti, po katerih bi bila cesta stala na stotine tisučev, oblastnija pa toliko niso hotele potrošiti za malo našo deželico. Že predlog, ki ga je bila francoska vlada zapustila, ni bil za rabo, ker po njem bi bila cesta jako dolga in polna ovinkov. Novejši načrti so posnemali to francosko brezpametnost, in zato je resnično za to delo bolje, da se ni po njih pred dognalo. Celi svet zdaj spoznava, da dobro in z malimi stroški ni bilo mogoče one ceste drugam preložiti, kakor ondi, kjer je zdaj narejena. Dokazano je to očitno, in imamo zdaj krasno cesto, po kateri se lahko vsak v Vipavo hitreje peljá ko pred, in mu zdaj ni treba na testament misliti. Kdor vé, da nova cesta je eno miljo dolga, da po dnevu, ko je matika prvokrat udarila, ni preteklo več ko šest tednov in se je po nji vozilo že mnogo težke vojaške tvarine, posebno mostnarske, in da je v družih šestih tednih vse dodelano bilo, z mnogimi trdnimi zidanimi mostovi vred, — se mora krepkosti in delavnosti inženirja, gosp. Pilca, vrlega Poljaka, resnično čuditi. Ne verjel bi pa človek skoraj, ako izvé, da pri taki naglici se je vendar potrošilo komaj tretjina denarja, ki bi se bil po prejšnjih risih potreboval; — zdaj namreč je vse veliko delo stalo le do 40.000 gld. Očividno je tukaj, kaj stori čisti um in pravi dobri naklep. Dela se niso dajale v najem ali na licitando, ampak imenovani naš pridni inženir je z najetimi delavci sam delal (v režii), in tako je mnogo ubozih ljudi teh krajev imelo dober zaslužek nepristrižen. Akoravno ni bilo narejenega pravega risa, tudi ne prevdarka stroškov, in se je največ samo na oči kopalo in zidalo, je mož v treh mescih veliko cesto po Nanosovih strminah vendar tako gladko potegnil, da gori in doli s konji lahko v brzem teku voziš, ker ni nikjer hujšega klanca kot štiri palce (coli) na seženj (klaftro).

Še drugo veselo vest vam sporočamo iz Notranjskega. Ustanove blagega ranjcega gospoda Kalistra iz Slavine, od katerih so „Novice“ že pripovedovale, se bodo zdaj kmalu spolnile. Dediči ranjcega so velike zneske v to namenjene odšteli, in pri tem, ker so ves per-

centni davek plačevati prevzeli, so skazali, da tudi oni so navdušeni istih domoljubnih namenov, kateri so vodili ranjcega. Največa ustanova njegova je menda za faro Slavinsko; zapustil je namreč 20.000 gold. za vas Slavino, 20.000 gold. za vas Koče, v kateri je bila rojena gospá Marija Kalistrova vdova; 50.000 gold. pa za vse druge vasi fare Slavinske vkup s tem ukazom, da naj se prihodek teh kapitalov vsako leto razdeli po hišah, da bodo gospodarji ložeje odpravljali svoje davke. Želeti je zdaj, da bi se kapitali zagotovili po intabulacijah, kolikor je po postavah mogoče, ravno v tej fari, ker tako bi se volja dobrotljivega ustanovnika najbolje spolnila, kateri je očitno hotel zdatno pomagati rojakom krščenim ravno pri tistem kamnu, pri katerem so botri tudi Kalistra držali. Akoravno se je od neke strani soseskam svetovalo, da naj bi za one kapitale kupile državnih obligacij, so možje vendar po pameti sklenili, denar rajši domá pridržati in na dobre zastave, namreč na zemlje, dajati tacim faranom, kateri bi jih hoteli pri sebi intabulirati. Modro je storjeno, da so imenovani gospodje dediči Kalistrovi in soseskini možje o tej zadevi pri vladi se že oglasili*), kajti denar se bo lahko obrnil za plačevanje starih dolgov, za nakupovanje ali izboljševanje zemljišč, za pridobivanje živine, tukaj jako potrebne, in sploh v prid kmetijstva, kar bi se z obligacijami nikakor ne dalo doseči. Evo ti pravo kmetijsko banko, katero je ustanovila moč in beseda nepozabljivega Kalistra, slovenskega rojaka!

Iz Prema na Notranjskem. — Tukaj smo naši pri podiranju stare cerkve 520 svetlih denarčekov v lončeni posodici, ki so podobni nekoliko nekdanjim grošem s podobo dvakratnega križa na eni strani, — na drugi pa s podobo tirolskega orla; — napis kolikor se brati more, jim je: „Richardus Comes Tirol.“ — brez letnice in brez številke veljavnice. Tukaj Vam jih pošiljam par v razgled. — Pri vsem tem, da je precej števila in teže vseh menda čisto srebrnih denarcev 38 lotov, — je njih vrednost le pičla, razun starinstvene, — toraj bi nam pač kak bogat starinoljub jako vstregel, ako bi hotel prevzeti to starinsko znamenitost za kako drugo bolj zdatno pomoč v podporo preuboge cerkve naše, katero novo zidati smo prisiljeni ravno zdaj — o tako revnih okoliščinah in žalostnih časih.**)

Iz okolice črnomaljske. K....r. — Pozor! častiti čitatelji! Zopet nekaj kratkočasnega! Kakor jih več gré velikonočne praznike domú obhajati, je tudi ne dolgo izučeni zdravnik g. Skubic iz Črnomlja (zdaj v službi na Koroškem) domú po pisance prišel. In ko neki dan

*) Nadjati se je, da tudi c. kr. deželna vlada bode potrdila to, kar bi tako očitno spolnovalo voljo Kalistrovo. Glavnica (kapital) je na zemljiših bolje zavarovana kakor v papirji, ki ima danes to, jutri to ceno, in tako bi kapital in obresti delali na isti cilj in konec, ki ga je blagi Kalister pred očmi imel, ko je poročal svojim rojakom kmetom lepo pripomoč. Resnično je to, kar gosp. pisatelj pravi, da to bi bila kmetijska banka. Ker vsaki čas beremo, da visoka vlada priporoča napravo kmetijskih in obrtnijskih bank v podporo kmetijstvu in obrtnijstvu, in je to leta 1862. priporočala tudi naši hranilnici (šparkasi), naj zdaj, ko se brez vseh over dá lahko napraviti taka lokalna kmetijska banka, pokaže, da jej je s tako napravo resnica! Vred.

**) Kdor v ta dobrotljivi namen želi starinske te novce videti, vidi jih lahko pri vredništvu ali založniku „Novic.“ Po gosp. Dežmanovem razjasnjenju so ti tirolski novci (Solidus) grofa Meinharda II., ki je umrl leta 1295. Na Kranjskem se je tega denarja že več našlo; vendar ljubljanski muzej nima tako dobro ohranjenega, kakor so ti, nobenega. Zato bi prav bilo, ako dovolite, da smemo te tri starinjake muzeju izročiti. Morebiti bi ostale najboljše prodali muzeju Insbuškemu. Pri Wellenheimski licitaciji na Dunaji leta 1844. so se prodajali od 5 do 10 krajc. konv. velj. Vred.

s črnomaljskim zdravnikom skupaj pride, ga pozdravi: „dobro jutro.“ Gosp. P. zarenči: „Was! nichts dobro jutro! Guten Morgen sagt man!“ Gosp. Skubic ga začudljivo gleda in se mu nasmeja; kolega njegov pa jo mu zopet zagode: „ha, mein lieber Freund, die Zeiten haben sich geändert.“ Brž ko ne, je mislil na sladke sanje tukajšnjih poslednjih volitev za deželni zbor. Gosp. Skubic mu odvrne: „E, ako Bog dá, ne za dolgo.“ Za kolikor toliko, pa zdaj je tako. In s tem je bilo neslane pravde za „guten Morgen“ konec. Nadjamo se, da bode Velikonemec na hrvaški krajnski meji še doživel, da bode k časti prišlo domače „Dobro jutro!“ — Darum aber kene Feindschaft niche, g. P.!

Iz Ljubljane. (Iz mestnega zbora 3. t. m.) Ko so gospodje Ivan Vilhar, Janez Smukavec, Juri Zanet in Gašpar Jemec obljubo mestjanstva gosp. županu storili, naznanjuje on, da se je deželni poglavar baron Bach pismeno poslovil od mestnega zbora, — da se je deželnemu odboru po želji njegovi povrnilo mestu posojenih 20.000 gold., in da lastnik hiše št. 34 poleg čevljarskega mosta želi ogleda svoje hiše, ker se utegne primeriti, da pri stavbi novega mosta hiša njegova škodo trpi. Po teh naznanilih vpraša mestni odbornik g. V. C. Zupan: kako stoji sè sirotnico? Bralci „Novic“ že vedó, kako stoji ž njo, in tako je tudi gosp. župan odgovoril. Mestni odbornik gosp. dr. Valenta vpraša: po kakem načinu dobivajo tuji operatêrji in potujoči zdravniki pravico, da se v Ljubljani začasno nastanejo, ker je znano, da marsikdo tacih popotnikov je le mojster-skaza, ki ljudi slepari? Gosp. župan odgovarja na to, da je zdravništvo prosto in se tedaj družega ne zahteva od tacih tujcev, kakor to, da se izkažejo s spričali zmožnosti svoje. Ako se priklati kak neupravičenec sèm, bode magistratu ljubo, da se mu to naznani, da ga odpravi. — Po vsem tem je prišel v razpravo imenik volilcev, ki imajo letos pravico voliti mestne odbornike. Ker ta določitev, da je natanjčna, potrebuje natanjčne preiskave in temeljite vednosti, zato je župan gosp. dr. Costa sam prevzel sporočilo in za ta čas predsedstvo v zboru izročil namestniku svojemu dr. Orlu. Župan na drobno našteva vse premembe od lanskega leta in naznani tudi reklamacijo, ki so mu jo zoper imenik volilcev izročili gospodje odborniki dr. Zupan, vitez dr. Kaltenegger, Dežman, Stedry in Bürger. Izbrisati bi se morala po tej reklamaciji pravica volilna enemu mestjanu zato, ker iz mestjanskega zaklada dobiva podporo. Odbornik g. Horak se ustavi tej misli, češ, da mestjanski zaklad ni ubožni zaklad. Obveljala je njegova. Tudi trem duhovnim gospodom: g. Majheniču, ki je fajmošter v Križankih, g. Turku, ki je kurat v deželni bolnišnici, in g. Potočniku, ki je spovednik pri nunah, je hotla una reklamacija volilno pravico vzeti. Gosp. župan razjasni na drobno, kakošna opravila da imajo omenjeni duhovniki in da po takem, če tudi nimajo vse župnijske oblasti, je vendar imajo toliko samostojne, da se ne morejo vvrstiti kaplanom, in postava ne govori o tem, da bi morali vso oblast imeti; ljudstvo jih imenuje križanskega, nunskega in špitalskega fajmoštra. Temu nasprotuje odbornik Stedry in v daljнем besedovanji pride celó do tega, da pravi, da zdaj, ko je čas reklamacij pretekkel, mestni zbor ne bi smel premenjevati imenika volilcev; ko vidi, da večina zborova ne pritrdi onim reklamacijam, strastno zakriči, da je to le za norca imeti publikum (Fopperei). Zoper ta insult*) nastane silen vihar

v zbornici in gosp. župan zahteva od predsednika, naj mu izreče grajo vsled opravičnega reda; to razžaljenje župana in mestnega odbora pa dá povod županu, da očitno izreče svojo nevoljo nad natolcevanjem, katero neprenehoma izhaja iz tistega tabora, kteremu je večina mestnega zbora trn v peti, in ki svoj strup tako pogostoma izliva v noticije ljublj. nemškega časnika; ako le kak pijanec, kterih je bilo in bode na veke, zakriči ponoči, brž prinese „noticijo“, da ljudje cele ulice niso mogli spati! ali če se tudi kaki baburi okna pobijejo Bog vedi za kaj, brž pride to v „Laib.“ noticije itd. Mar vsega tega ni bilo popred, ko ni imelo mesto policije v rokah? In take noticije grejo po svetu in mi nimamo obrambe za to! — Ko sta še dr. Toman in dr. Bleiweis govorila zoper Stedry-a, dokazavši mu, da ima konečno mestni zbor oblast in dolžnost, da se vredi imenik volilcev in da je vsako leto mestni zbor tako delal, se je vlegel vihar, in sprejeti so bili vsi predlogi županovi s tem, da nove volitve bodo za 3. razred 23. in 24., za 2. razred 25. in 27., za 1. razred pa 28. in 29. dne tega meseca. V 3. razredu izstopita: dr. Costa in V. C. Zupan, — v 2. razredu: Poklukar, dr. Zupan, pl. Strahl, Dežman, Schöppl, — v 1. razredu pa: Holcer, Malič, dr. Recher, dr. Zupanec (Jožef Pleiweis je umrl). — Ker niso bile vse stvari današnjega zbora rešene, zato je bila prihodnja seja napovedeljek napovedana.

— Senožčanom se ne bode želja spolnila, da bi dobili c. k. okrajno sodnijo in davkarijo, čeravno je po sklepu deželnega zbora odbor deželni z gorkim priporočilom to peticijo predložil c. k. vladi. Predsedstvo c. kr. deželne nadsodnije v Gradcu je namreč odgovorilo, da ne more te prošnje predlagati ministerstvu pravosodja, ker večletna skušnja bi morala še le dokazati potrebo, da bi te uradni bili v Senožčah.

— Jutri se Njih ekscelencija bivši deželni glavár kranjski baron Bach podá na svoje novo mesto v Trst. — V kratkem nastopi novi c. kr. deželni prvosednik gospod Sigmund Konrad pl. Eybesfeldski svoje opravilstvo v Ljubljani. „Slov. Gospodar“ v Mariboru piše o njem to-le: „Upamo, da bode narodu pravičen. Vsaj smo (pl. gosp. Konrad je rojen Štajarec) iz čisto zanesljivega vira čuli, da se je že v mladosti marljivo učil slovenskega in tudi českega jezika. Učitelj mu je bil znani slovničar Murko.“ „Primorec“ v Trstu dodaja to-le: „Tržačanom je ta gospod, ki je bil v Trstu dvorni svetovalec, v prav dobrem spominu, ker je bil prav prijazen, pravičen in pošten. „Novice“, na ktere je bil v Trstu naročen, prebiral je prav rad.“

— (*Dramatiško društvo.*) Z odpisom slavnega c. k. deželnega predsedništva dne 19. aprila 1867 št. 1222 pr. dobil je osnovalni odbor nazaj konečno potrjena pravila, ktera je prenaresena predložil v drugo dne 12. aprila. Dramatiško društvo je tedaj ustanovljeno. Osnovalni odbor se je snidel dne 25. aprila v sejo, v kterej se je sklenilo, da se vabilo k pristopu in pravila dadó koj natisniti. Zarad poverjenikov se je sklenilo, da se obrne osnovalni odbor najpred do odborov slovenskih čitalnic, kterim se pošlje vabilo in pravila ter se je naprosi, da blagovolijo ali se sami postaviti za poverjenike ali pa naznaniti rodo-

Zamolčala je popolnoma besedo, zavoljo ktere je po pravici vstal vihar in hrup, — župan ni nikoli rekel, „was nur bei einer alten Witwe“, ampak „wenn auch nur“ in to je ves drug pomen; al to ni za njen „Standpunkt“, ker bi sicer ne bila mogla pristaviti družih imen, ktera je že desetkrat imenovala, druga pa „wohlweislich“ zamolčala, kakor Blaznika, prazno stanovanje v Št. Jakobškem farovžu in še več družih, kjer so se enake nerodnosti godile. Lože se vé da je staviti ! in !?, kakor nepristransko popisati stvar.

*) Če tudi vsak časnik po svojem stališču popisuje obravnave zbora državnega, deželnega, mestnega in kakoršnega koli, se vendar od vsakega zahtevati mora to, da dogodbé pové tako, kakor so bile. Popis te seje je v „Laibacheri“ poln pomót.

ljube, ki bi prevzeli ta posel. Ravno tako se bode obrnil osnovalni odbor do družih posameznih rodoljubov, da blagovoljno prevzemo poverjenišstvo ter naznanijo to odboru. Naj bi vsi rodoljubi po deželi krepko segli odboru pod ramo, da si tudi to národno društvo kmalu pridobi mnogo podpornikov in začne svojo delavnost. Društveno leto se prične z 1. januarjem tega leta in dobi vsak ud kakor hitro odraja svoj letni donesek, pristopnico. Letni donesek je za činovne ude, kateri so predstavljajoči in pisalni, po en goldinar, za podpornike pa dva goldinarja na leto. Vabilo in posnetek iz pravil društva prinesemo v prihodnjem listu.

Rojaki zopet je odprto novo polje delavnosti, ki bode na veliko korist vsemu slovenskemu narodu. Naj se krepko in čvrsto razvije mlado društvo in požene novo cvetje na polji slovenskega slovstva in domače umetnosti. Božja pomoč!

— „Učit. Tovarš“ je v 9. svojem listu prinesel doklado, v kateri c. k. deželno predsedstvo z ukazom od 31. sušca t. l. št. 1082/P. ostro graja agitacije ljudskih učiteljev v smislu vladi sovražnem (regierungsfeindlich), in nanašaje se na ukaz od 24. maja l. l. žuga jim celó še zgubo službe. — Ta okrožnica je kakor una od lanskega leta silno senzacijo naredila po deželi in to zato, ker tudi učitelji ljudski imajo po postavi pravico voliti, po ustavi pa je volitev prostovoljna. Ktere agitacije so pregrešne in kazni podveržene, to odločuje kazenska postava; kdor pa se kaznuje, mora se saj poprej v preiskavo vzeti in kazni vreden spoznan biti in to že po občem kazenskem redu, pri učiteljih pa še posebno po §. 274 šolske postave. Obsoditi se vendar ne more noben zatoženec popred, dokler ni po preiskavi kriv spoznan. Tako in nikakor drugače si misli vsak svobodoljubni državljani postave v ustavni državi, in Avstrija — hvala Bogú — dan danes se še glasí za ustavno državo! Ali so — brez ozira na učitelje — sploh taki rodoljubi, ki so pošteno delali zato, da so se volili narodni poslanci, res „regierungsfeindlich“, to rzsodbo z mirno vestjo prepuščamo prihodnosti; saj še ni, kakor Nemec pravi, „aller Tage Abend.“ Rajnki baron Jelačić bil je leta 1848 za velicega izdajalca razglašen, pozneje pa za rešitelja Avstrije spoznan in slavljen.

— Prečastiti gosp. dekán in fajmošter Vincenci Vovk v Št. Rupertu je zavoljo zaslug za cerkev in šolo poslavljen z redom Franc-Jožefovim.

— Iz Celovca nam je ravnokar došel sledeči dopis: „Ni žalosti brez veselja; sporoča se nam, da se že sredi meseca maja pokaže v Ljubljani nov časnik. Vlastnik in vrednik „Slovenčev“ se je že obrnil na dotične rodoljube, ali in kako bi naročnikom „Slovenca“ list pošiljati blagovolili. Svesti smo si, da bodo dotični gospodje stavili kaj prijazne in dobre pogodbe, tako, da dvomiti ni, da dobodo mesto „Slovenca“ novi časnik iz Ljubljane. Še te dni se zvé, kaj in kako: zatorej potrpljenje!“

— „Sokolov“ prvi letošnji izlet v nedeljo čez Fužine in sv. Urha v Lavrico bil je od jutra do večera jako zanimiv. S griča sv. Urha pozdravlja jih strel možnarjev in ljudstvo vré jim naproti. Sv. maša obhajala se je z lepim slovenskim petjem, po maši pa so pod milim nebom „Sokoli“ radovali se s prijaznimi in veselimi prebivalci prijetnega kraja. Ob 1. uri popoldne prišli so v Lavrico. Tukaj je bilo vse okinčano; povsod so jim nasproti vihrale národne zastave, ter v solnčnem žarku pozdravljale prišedše junake. Obed bil je izvrsten, kakor ga le vrla gospodinja v Lavrici napraviti zná; občna radost pa se je bolj in bolj vzviše-

vala, ko so predragi gosti in prijatli Sokolov iz Ljubljane v neštevilnih vozovih pridrdrali, praznovat prvi spomladanski dan, kteremu so tudi nebesa bila mila.

— (Nove slovenske pesmi.) Gosp. Gregor Rihar mlajši je ravnokar v Miličevi tiskarnici na svetlo dal nov zvezek cerkvenih pesem za čveteroglasno petje. Dobivajo se po nizki ceni pri skladatelji v semenišču ljubljanskem. — Tudi gosp. Anton Kunšic, učitelj v Nemški Loki na Kočevskem je dal snopič čveteroglasnih cerkvenih pesem na svetlo, ki so po celó nizki ceni — 20 krajc. — na prodaj v tiskarnici Egerčini v Ljubljani in pri skladatelji samem v Nemški Loki.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Deželni zbor hrvaški se je pričel 1. dan t. m. Ta zbor ima skleniti: ali se ima trojedina kraljevina združiti z Magjari ali ne — in zato ta hip ni nobene stvari tako važne v Avstrii, kakor je zbor zagrebški. Bralo se je najpred pismo Njih Veličanstva, ki ne odobruje adrese zborove od 19. dec. 1866. in Hrvate do 15. dne t. m. kliče v Pešto. Da ne uno ne to ni po volji večini zborovi, videlo se je očitno na obrazih poslancev, in čulo se je po glasih, ki ne razodevajo zadovoljstva. Zbor je izvolil odbor 9 poslancev, kateri ima nalogo, da nasvetuje, kaj naj se odgovorí na kraljevo pismo. Ker je v tem zboru 6 poslancev, ki trdno stojijo za to, da ne propade Hrvaška, in so le 3 od stranke magjaronske, nadjati se je načrtata tacega, ki trojedine kraljevine ne bode žrtoval dvalizmu. Ker pa ta načrt še ni gotov, zato gleda zdaj vsa Avstrija v Zagreb, kaj bode sklenil zbor. Prevzvišenega škofa Strossmayer-a pa čujte! ne vidimo v tem zboru, zakaj na Dunaji se mu je prepovedalo, da ne sme v zbor. Stol njegov ostane tedaj ta hip prazen — al ravno ta prazni stol je — glasen govornik. Strossmayer je čez Prago včeraj odrinil v Pariz. „Pozor“ piše: „Hrvaška ne bojí se nikake sile; stranka národna ne misli nikakor resignirati, temveč bode še dalje s skušeno darežljivostjo in krepkostjo borila se za narod svoj in bode zmagala.“

Milodari za pogorelce v Kranjski gori:

Gosp. Luka Robič 2 gold., gosp. Jožef Pauer 5 gold., go sp. J. P. v Ljubljani 10 gold., gosp. dr. Bl. 2 gold.

Listnica vredništva. Gosp. J. S-č; „Ipavci naprej!“ natisnemo gotovo prihodnjič.

Žitna cena

v Ljubljani 4. maja 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 70. — banaške 7 fl. 66. — turšice 4 fl. 10. — soršice 5 fl. 12. — rži 4 fl. 50. — ječmena 3 fl. 40. — prosa 3 fl. — ajde 3 fl. 40. — ovsa 2 fl. —.

Kursi na Dunaji 7. maja.

5% metaliki 58 fl. 60 kr. Ažijo srebra 129 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 69 fl. 40 kr. Cekini 6 fl. 22 kr.

Loterijske srečke:

V Gradcu } 1. maja 1867: 89. 62. 16. 19. 37.
na Dunaji } 62. 53. 83. 39. 9.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 11. maja.

V Trstu 4. maja 1867: 35. 3. 4. 25. 80.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 18. maja 1867.